

stubbar uttaneftir

Sildin er altið aktuel

Í hesi kvotutið og sildaforboðstið verður sum ongantið áur tosað sum sild, sild og einaferð enn sild. Hetta hevur fingið fiskivinnuáðarbeiðaran á amerikanska blaðnum »Herlad Tribune«, Waverly Root, til at granska eitt sindur í sjálvari sildasøguni.

Hann er komin til tað úrslið eftir teimum kanningum, hann hevur gjørt, at elstu sildarav, ein veit um sum matleivdir, eru úr Danmark, og at tey stava frá yngstu steineldini (millum ár 3000 og ár 6000 fyri Krist).

Heimsins størsti toskur

Frá Lofoten í Noreg verður sagt um fong av heimsins størsta toski. Hetta sigur ið hvussu er Per Theton frá norska »Zoologisk Museum«, ið ynskir toskin at koma í zoologiska savnið. Samantik-ið hevur óvanliga nógvur stórir toskur verið at fingið við Lofoten í ár. So javnan hava fiskimenn fingið tosk, ið vega meiri enn 80 pund, fleiri hava verið meiri enn 175 cm til longdar og meiri enn 20 ára gamlir.

Føroysk framsýning í Oslo

Í Oslo Bymuseum er í letuni ein føroysk myndaframsýning, og skal hon standa við til 31. august. Hetta er triðja og seinasta framsýning um Føroyar, ið áður hevur verið vist í Islandi, Alandsøggjunum og í Føroyum. Myndir við nógvum tekststíllari greiðir frá føroysku samfelagnum nú og í fornari tíð, figgarliga, sosialt, mentunarliga og politiskt.

500 fongslaði í Peru

Umleið 500 fólk eru fongslaði í Peru aftaná aðalverkfall herfyri. Flestu eru vinstrahalla fakfelagstólk, upplýsir logreglan í Lima. Í minsta lagi 7 fólk vórðu dripin undir sambrestum við trygdarpolitíð undir aðalverkfallinum. Aðalverkføll vórðu í fjør lýst óløglig í landinum, og stjórnnin í Lima hevur givið øllum handilsfeløgum boð um at koyra frá øll fólk, ið fara í verkfall.

Livsins gongd

Hetta stóð at lesa í einum ítalskum fiskivinnublaði, skrivað av medisinsku Mialo-professaranum Carlo Sirtori. Hann sigur, at frá 30 ára aldri missa vit á hvørjum ári 3 gramm av okkara heilavindingum, og 0,5 pst. av okkara mannaorku — og ein orsök er, at fólk eta ov lítið av fiski, ið júst fremur heilavirksemi.

Tandberg í vanda

Størsta radio- og fjarsýnisverksmiðja í Noregi noyðist at steingja tvær av sínum fyra verksmiðjum í Oslo. Sagt verður eisini at tað stendur um liv hjá fyrirkuni sum so.

Formaðurin fyri fyrirkuni sigur at roknast má við at fyrirkun fer at geva eitt hall fyri 1977 uppá umleið 66 miljónir kr.

»Tap okkara verður teirra óeydna«

Um tað nakrantið fer at eydnast teimum stuttskygdu EF-londum at taka nakað frá okkum fiskimonnnum við samráðingarborðinum verur tap okkara óeydna teirra.

Hetta skripar írska fiskivinnublaðið »The Irish Skipper« í einum leiðara og heldur fram vit at siga, at Frakland er argasti mótstøðumaður Írlands. Frakland heldur, at teir kunnu vinna mest við at sleppa at fiska í írskum havøki, men hvussu fer at gangast Frakland, um teir skulu hava harða kapping við aðrar fiskivinnutjóðir, spyr blaðið. Og hvussu fer at gangast, um Spania og Portugal gerast limir av EF, sum hesi lond bæði hava ynski um?

Um fritt verður at fiska hjá øllum í EF-havøkinum innan 200 fjórðingar, kemur ikki at ganga long tíð, fyrr enn eingin fiskur verður at veiða. Og á tí fria marknaða kemur Sovjet og onnur eystanland at verða harðir konkurrentar til EF-fiskimenn.

Gloymið ikki, at í EF-londum finnast smørfjell, kjøtfjell, sukurfjell, hveitfjell, alt til yvirfot, men fiski er lítið tilav. Øll EF-lond uttan Danmark eru noyðd at flyta inn fisk, tí at tey ikki sjálvi fáa nóg mikið burtur úr fiskiskapi teirra. Einasta rætta er at geva Írlandi loyvi at verja síni fiskimið og loyva Írlandi, at framleingja fiskavøru ótolmað. So kunnu vit írarar gerast nyttugir samfelagsborgarar innan EF, istaðin fyri sum nú a vera annanklassa-limur, endar »The Irish Skipper«.

Flóttafólk úr Vietnam lata ofta lív á sjónum

Higartil í ár eru umleið 6.000 ferðafólk flýdd úr tí kommunistiskt stjórnaða Vietnam — við bátum og smærri skipum, aloftast lasafør. Mong av teimum eru sokkin á opnum havi og øll umborð druknað, tí umstøðurnar hjá flóttafólkunum eru so stak ringar at sleppa burtur í onnur lond. — Eingin vil vita av teimum, um skip tey mæta vildu tikið tey upp, so høvdu tey ikki sloppið at sett flóttafólkini í land á nøkrum plássi á meginlandinum. Tí latast mong skip ikki um vón, tá ið tey mæta einum lasafari av einum báti við flóttarfólki

Summir eru hepnir

Summi kunnu vera heppin at verða bjargað í evstu stund. Eitt tilíkt dømi eru Tan Hoang, 30 ár agamal, og Tran Van Thanh, 27. Teir høvdu leingi ætlað at flýggja úr Vietnam, gjøgnum fleiri mánaðar, og at enda eydnadist teimum at fáa hendur á ein vanligan benzinmotor. Men myndugleikarnir fingi illgruna til teir og lögdu hand á bát teirra í 3 mánaðar. Tá ið teir endiliga fingi batin aftur, skundaðu teir sær at grava motorin niður í eini víðalund saman við bensini, teir so við og við høvdu fingið hendur á. Av trygdarorðum sögdu teir ongum frá, heldur ikki familjum sínum, hvat ið teir høvdu í kvittanum, men eina nátt seinast í juni í ár sluppu teir ósæddir at flota batin og leggja úr havini í bygðini Loan Ly í Vietnam.

Børnini ringast fyri

Teir høvdu beint áðrenn teir lögdu frá landi boðsent 23 av familjum sínum, at nú var lotan komin, 23 fólk vóru í bátinum ið var søkklaðin — hann var einans 10 metrar til longdar, 11 vóru børnini í tali. Teir settu kós móti Philipsoyggjunum, men aftaná hervíligt ódnarveður noyðust teir at broyta kós og sigla móti Hong Kong. Aftaná 5 samdøgur var eingin matur og einki vatn eftir, og einahelst børnini vóru illa fyríkomín av tí stóðugt brennandi sólini. Sjeýnda dagin mættu teir nokrum kinesiskum fiskibátum — bátur teirra var um hetta mundið um at søkka.

Sluppu at enda til Macao

Kona Tran Hoangs dugdi eitt sindur at kinesiskum, og hon greiddi kinesisku fiskimonnnum frá, at tey vildu helst sleppa til Hong Kong. Kinesararnir tóku fólkini upp og góvu teimum mat. Flóttafólkini óttaðust at tey vildu vera sett í land á kinesiska meginlandinum og siðani verða send til Vietnam — og til tann víska deyðan. Men kinesisku fiskimennirnir vóru í hesum føri beinasamir og tóktist synd í flóttafólkunum. Teir sigldu tey til líta portugisiska hjálandið Macao, sum er stutt frá Hong Kong, og stutt eftir

vóru tey sett í land í Macao.

— Vit vóru ótrúliga heldug, sigur Tran, at teir settu okkum á land í tí uttanveltaða Macao. Orsøkin man helst hava verið at vit høvdu 11 børn at taka okkum av, kinesiski skiparin var góð-hjartaður.

Flóttafólkið er spjatt og ongastaðni vælkomíð

Framvegis royna í túsindatali av vietnamesum at flýggja úr heimlandi teirra. Mong eru komin yri um markið til Thailand, og eisini til Indonesia, Japan og Korea.

Men flestu Asialond vilja ikki vita av flóttafólkunum. Í summum varð bátur við vietnamesarum, ið fekk noktíli at fara í land í Malaysia. Fáar dagar seinni søkk báturin á víðum havi og øll

umborð druknaðu. Einans Thailand hevur verið stórsinnað og tikið imóti óavmarkað tal av flóttafólki, har tilsamans 80.000 flóttafólk hava fingið innivist, tey koma úr øllum syðra parti av Asia, har kommunistar ráða, og 2000 eru úr Vietnam.

Flóttafólkini greiða frá at víðurskiptini í Vietnam versna dag undan degi. Maturin verður sakmtaður, túarfrelsi er einki og mong verða send í tvingsilsarbeiði úti á bygð at dyrka upp land. Gerandislívið í hesum småbygðum er ógvuliga hart, mong doyggja av sjúku, tí medison er lítið til av.

Sjálvt fyrrverandi heryvirmenn og hermenn í kommunistiska hervaldinum taka til rým-ingar, sigur Tan — teir hava fingið eyguni upp fyri, hvat ið nýggja styrið hevur at bjóða teimum, men tí verri ov seint.

Tran van Phan

Í slíkum lasaførum royna vietnamesarar at sleppa burtur úr heimlandinum — mangir av hesum bátum eru ikki størri enn opinir føroyskir útróðrabátar og teir søkka frá hond, tá ið teir koma til havs